

මහවැලි සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයේ මැලේරියා රෝගය මර්ධනය කිරීමේ වැදගත්කම

ඒ. එන්. ඒ. අබයසුන්දර

මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය

ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා රෝග වාහකයා ඇනොපිලිස් කියුලිසිෆේස් සිස් යන මදුරු වර්ගයේ ගැහැණු සත්‍යය. මොවුහු අපවිත්‍ර නොවූ, ගලා නොබස්නා හෝ සෙමින් ගලාබස්නා මිරිදිය ජලයෙහි බෝවෙති. මෙම මදුරු වර්ගය සෙවනට වඩා හිරු එළිය ප්‍රිය කරන්නාවූද වියලී කලාපයට බෙහෙවින් සීමාවූ වර්ගයක් ද වන අතර එහි කැලැවෙන් වැසුණු තැනිතලා බිම්වල හා ගම්වලද ගහණය. මෙම මදුරු වර්ගය ඔවුන්ගේ රුධිර අන්තය මිනිසුන්ට වඩා වන සතුන්ගෙන් ලබාගැනීමට වැඩි රුචියක් දක්වයි. නියං සමයන්හිදී ඇනොපිලිස් කියුලිසිෆේස් මදුරුවා ගංගා පත්ලවල කුඩා දිය කඩිනි හා ගල්වැටිවල රැඳී දිය කඩිනිවලද බෝවේ. නියං කාලවලදී පහසුවෙන් ජලය ගලා නොබැසීම හේතුකොට ගෙන ඇල මාර්ග හා දියපාරවල්වල දිය කඩිනි ඇතිවීම නිසා කෘත්‍රීම වාරිමාර්ගවල හා ඇළවලද මදුරුවන් බෝවීම සිදුවේ.

නව ඉඩම්වලට ජල සම්පාදනය කිරීමට හා දූනට ලබාදෙන ජල සැපයුම් තවත් තරකිරීමද සඳහා ගංගා හැරවීම කරනු ලබන මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය බඳු වූ මහා පරිමාණ සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවල දැනටමත් අධිඒකදේශික ප්‍රදේශවල මැලේරියා රෝගය පැතිරයාමට ඉඩකඩ ඇත.

කැලැ එළිපොට ඇලමාර්ග ව්‍යාප්ත කොට ඇති අතර, සිවු පාවුන් මෙම ප්‍රදේශවලින් පළාගොස් ඇත. ජනාවාසීන් බඳු වූ ඒකරාශි කළ ජන කොට්ඨාශ මේවායේ පදිංචි කරවනු ලැබේ. මොවුන්ගෙන් වැඩි දෙනෙකු මැලේරියා රෝගය එතරම් තදින් පැතිර නොමැති හෝ කොහෙත්ම නැති ප්‍රදේශවලින් හෝ පැමිණි අය වන බැවින් ඔවුන්ගේ ප්‍රතිරෝධක ශක්තිය ඉතා භීතවීම හේතු කොට ගෙන ඔවුන්ට මැලේරියා රෝගය වැළඳුනහොත් ප්‍රදේශ වාසීන්ට වඩා දරුණු ලෙස රෝගයට ගොදුරු වනු ඇත. මදුරු වාගේ රුධිර අන්තය සැපයූ සිවුපාවුන් එම ප්‍රදේශවලින් පළායාම නිසා උන් සිය පැවැත්ම සඳහා රුධිර අන්තය මිනිසුන්ගෙන් ලබා ගනී.

මෙමගින් මැලේරියා රෝග සම්ප්‍රේෂණය තවත් උග්‍රවේ. අප රට මෙම රෝගයේ පැවැත්ම කෘත්‍රීම ස්වරූපයක් ගනී. මෙබඳු මහා පරිමාණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් මගින් මෙම ප්‍රදේශවල ප්‍රතිග්‍රහ කත්වය හා රෝගය වැළඳීමට ඇති හැකියාව කීවූ වි ඇති අතර, මැලේරියා රෝගය පැතිරීමට ඇති විභවතාවය බොහෝ සෙයින් වැඩිවී ඇත.

මැලේරියා රෝගය පැතිරීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩිවීම නිසා එබඳු සංවර්ධන යෝජනාක්‍රම ආරම්භ නොකළ යුතුයයි පැවසිය නොහැක. අපගේ මූලික පරමාර්ථය වනුයේ එබඳු යෝජනාක්‍රම ආරම්භකිරීමට පෙර මෙම ප්‍රදේශවල කාලීන පියවර ගතයුතු බව දක්වීමය. මෙම පරමාර්ථය මුදුන්පත් කර ගැනීම සඳහා මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය මෙම යෝජනාක්‍රම සැලසුම්කරන අවධියේදී සිට ඒ හා සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍යය.

ශ්‍රී ලංකාවේ මැලේරියා රෝගය ප්‍රචලිත ප්‍රදේශ සඳහා පස් අවුරුදු ප්‍රකර්ශ මැලේරියා මර්ධන වැඩ සටහනක් 1977 ඔක්තෝබර් පමණදී ආරම්භ කරන ලදී. කඩිනම් මහවැලි වැඩ සටහන යටතේ ඇති සියලුම ප්‍රදේශ මෙයට අයත් වේ. මෙම වැඩ සටහනෙහි ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ:—

- (1) මැලේරියා රෝගය ප්‍රධාන මහජන සෞඛ්‍ය ප්‍රශ්නයක් වශයෙන් තවදුරටත් නොපවතින ලෙස අවුරුදු පහ අවසානයේදී එහි පැතිරීම ඉතාමත් පහත් මට්ටමකට ගෙන ඒම, සහ
- (2) මිළහ පස් වසර ඇතුළතදී සෝපදව මැලේරියා රෝගය සාර්ථක ලෙස මර්ධනය කිරීම.

වැඩසටහනේ මූලික කටයුතු:—

(i) සාවශේෂ ඉසීම:—

මැලේරියාව ගහණ ප්‍රදේශවල නිවාස හා පිටගෙවල් දශ ලක්ෂයකට මාස තුනකට වරක් මැලනියොන් (වර්ග මීටරයකට ග්‍රෑම් 2) ඉසීම.

(ii) ඖෂධ ප්‍රතිකාර:—

(අ) මැලේරියාව වැලඳී ඇති බවට රෝග නිශ්චය කර ඇතිවූ අයට හා මැලේරියාව වැළඳී ඇති බවට සැකකරනු ලබන සියළුම අයට, රජයේ වෛද්‍ය ආයතන, මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරයේ සේවක පිරිස් හා දුරබැහැර ප්‍රදේශවල විශේෂ පුහුණුව ලත් ස්වේච්ඡා සේවක පිරිස් විසින්ද දින 5 ක මූලික ප්‍රතිකාර කරනු ලැබේ.

(ආ) මැලේරියාව ගහණ ප්‍රදේශවල සංවර්ධන ව්‍යාපාර වලට අනුයුක්ත නිලධාරීන්ට හා සේවකයන්ට මෙන්ම නාවකාලික පදනමක් මත මැලේරියා රෝගය නැති ප්‍රදේශවලින් රෝගය ප්‍රචලිතව පවත්නා ප්‍රදේශවලට පිවිසෙන පුද්ගලයන්ට රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ලබා දෙනු ඇත.

(iii) රෝග නිවාරණය:—

විශේෂ දර්ශක ආයතන, සක්‍රීය කළ වෛද්‍ය ආයතන හා නිරත රෝග නිරාවරණ නියෝජිතවරුන් 36 ක් මැලේරියා රෝග නිරාවරණ කටයුතුවල යෙදී ඇත.

(iv) කිට විද්‍යාත්මක විමර්ශන:—

කිට විද්‍යාත්මක කණ්ඩායම් 12 ක් මෙරට මැලේරියා ව ගහණ ප්‍රදේශවල විමර්ශන පැවැත්වූහ. ක්ෂේත්‍ර තත්ත්ව යටතේ මැලනියොන් කෘමිනාශකයෙහි කාර්යක්ෂමතාවය, කෘමිනාශක ද්‍රව්‍ය ඉසීමෙන් වාහක ජන ගහණය කෙරෙහි ඇතිවන බලපෑම හා වාහක ජනගහණ යෙහි දක්නට ඇති වර්ග වෙනස්කම් ආදිය මෙම අධ්‍යයන වල අන්තර්ගත විය.

(v) ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන වෙනත් මර්ධන ක්‍රම:—

(අ) ගංගා නිමන සංවර්ධන මණ්ඩලය, මහවැලි සංවර්ධන මණ්ඩලය හා වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේද

සහයෝගය ඇතිව වාහක-බෝවීම නවකාලී ම සඳහා දිය පාරවල් හා වාරිමාර්ග දිය ඇලි විවිත්විට සෝද හැරීම.

(ආ) සමාජ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, මහාමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව හා මැණික් සංස්ථාවේ සහයෝගය ඇතිව කෘත්‍රීම වාහක අභිජනක ස්ථාන ඇතිකිරීම වැළැක්වීම.

(ඇ) කිට හක්ෂක මසුන් යොදගැනීම බඳු වූ ජෛව වේදීය මර්ධන ක්‍රම.

(ඈ) ඇබේට් බඳු කිටනාශක රසායනික ද්‍රව්‍ය පාවිච්චිය.

(vi) අභ්‍යාස හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය:—

මැලේරියා අභ්‍යාස මධ්‍යස්ථානය වූ කලී මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය, වෛද්‍ය හා අනුවෛද්‍ය සේවක පිරිස්, වෙනත් රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවල සේවක පිරිස් හා ග්‍රාමීය ප්‍රජා සෞඛ්‍ය සේවකයන් සඳහා අභ්‍යාස වැඩ සටහන්වල කේන්ද්‍රස්ථානය වේ. මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරයේ සහයෝගිතාවයද ඇතිව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශය මගින් ප්‍රජාව සඳහා සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරවනු ලැබේ.

(vii) පර්යේෂණ හා ක්ෂේත්‍ර පිරික්සුම:—

උද්ගතවිය හැකි තාක්ෂණික හා මෙහෙයුම් ගැටළු මහනරවා ගැනීමට හා ප්‍රවර්ධන මර්ධන ක්‍රම පරිපූරණය කිරීම සඳහා යොදගත හැකි නව ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමද උදෙසා මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය මගින් පර්යේෂණ හා ක්ෂේත්‍ර පිරික්සුම් පවත්වනු ලැබේ.

මැලකියොන් කෘමිනාශකය තුන් වතාවක් ඉසීමෙන් පසුව දැනටමත් මැලේරියා රෝගය බොහෝසෙයින් අඩුවී ඇති අතර, සෝපදව මැලේරියාව පුදුම උපදවන ලෙස පහත වැටී ඇත. මෙය කලාවැව ප්‍රදේශයේ (එවි කලාපයෙහි) හා කඩිනම් වැඩසටහන යටතේ මීලඟට සංවර්ධනය කළ යුතුව ඇති ඒ, බී, හා සී, කලාප වලද මෙය පැහැදිලිවම දක්නට ඇත. සනාථක කරුණු ලබා ගන්නා ලද්දේ රෝහල්වල සංඛ්‍යා ලේඛනවලින් හා මෙම ප්‍රදේශ වල මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරයේ නිලධාරීන් විසින් පවත්වන ලද විශේෂ මහජන සමීක්ෂණ හා ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණ ආශ්‍රයෙනි.

කෙසේවුවද, මෙම සංවර්ධන ව්‍යාපාර ප්‍රකර්ෂ කිරීමත් සමගම කලින් විස්තර කර ඇති අයුරු මැලේරියා රෝගය පැතිරීමට ඉඩ ඇත. විස්තර කර ඇති කටයුතු, සංවර්ධනය කරනු ලබන ප්‍රදේශ වල වඩා ප්‍රකර්ෂවත් අන්දමින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. නිවාස හා වාඩිවල පදිංචියට පෙර හා පසුව මැලකියොන් ඉසීම, ජනාවාසීන් හා මණ්ඩලයේ සේවක පිරිස්වලට රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර ලබා දීමද අත්‍යාවශ්‍යය.

මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය යෝජනා ක්‍රමයේ සැලසුම් අවධියේ පටන් එහි අවසාන අවධිය දක්වාම මහවැලි සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ක්‍රියාශීලී සහභාගිවන්නකු ලෙස කටයුතු කළ යුතු බව අවධාරණය කළ යුතුය. කටයුතු කඩිනම් කිරීම හා අවුරුදු 3) ක කාලයක් ඇතුළත කළයුතු කාර්ය අවුරුදු සයකට සංකෝචනය කර ඇති බැවින්ද, කඩිනම් ව්‍යාපාර ප්‍රදේශයේ කටයුතු කරගෙනයාම සඳහා මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරයට කෘමිනාශක බෙහෙත්, සේවක පිරිස්, උපකරණ හා ප්‍රවාහණ පහසුකම් තවත්

වැඩියෙන් ලබාදිය යුතුය. මෙම අතිරේක අවශ්‍යතා පිළිබඳ ව්‍යාපෘති වාර්තා දැනටමත් ඉදිරිපත් කර ඇත.

ජල පාලනය හා ජලය මෙහෙයවීම බඳු වූ අනිකුත් කටයුතුද වැදගත් ලෙස සැලකිය යුතුය. 1976 වර්ෂයෙහි පොල්ගොල්ලේදී මහවැලි ගඟ හැරවීමෙන් පසුව, ස්වාභාවික යටගහෙහි භාරගම දක්වා නියං කාලයේදී දියකඩින් සැදුණෙන් මැලේරියා නොතිබී ප්‍රදේශවල උන්හිටි හැටියේම රෝගය පැතිරිණි. මහවැලි මණ්ඩලයේ සහයෝගය ඇතිව සතියකට වරක් පැය 3-4 දක්වා ජලය කියුපයක් 2000 ක් නිකුත් කර ගත සොදහැරීමෙන් මෙම තත්ත්වය මගහරවා ගන්නා ලදී. මෙය දැන් නියං කාලයේදී පොල්ගොල්ලෙහි නීතිපතා සිදුකරනු ලබන කාර්යයකි. මෙම ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කළහැකි කඩිනම් සංවර්ධන ප්‍රදේශයේ අනෙකුත් ප්‍රදේශවලද අනුගමනය කළහැක. සංවර්ධන ප්‍රදේශවල මැලේරියා මර්ධනය සඳහා වාරිමාර්ග ඇලවල් නිසි පරිදි නඩත්තු කිරීම හා අළුත්වැඩියා කිරීමද ඒවායේ දියකඩින් ඇතිවීමට ඉඩ නොහැරීමද පූර්ව අවශ්‍ය තාවයන්ය. මෙහිදී මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය මහවැලි මණ්ඩලය සමඟ සමීප සහයෝගිතාවයෙන් යුතුව කටයුතු කළ යුතුය.

ඇතැම් නිලධාරීන් හා සේවකයන් කිහිපදෙනෙක් සිය නිවෙස් වල බෙහෙත් ඉසීම නොකරන බව හා රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර නොගන්නා බවද කණස්සල්ලට කරුණකි.

මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය ප්‍රකර්ෂවත් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන බැවින් මෙම ප්‍රදේශවල දැනට මැලේරියා රෝගය පැතිරීම බෙහෙවින් අඩුවුවද, මෙම සේවක පිරිස් රෝග නිවාරණ ප්‍රතිකාර නොගන්නා බැවින් රෝගය බහුලව පැතිරෙන සමයේදී මොවුන් රෝගයට නොදුරුවීම නිසැකයෙන්ම සිදුවන්නකි. සිය නිවෙස් වලට බෙහෙත් ඉසවා ගැනීමට හා සතිපතා රෝග නිවාරණ බෙහෙත් ගැනීමද සඳහා ඇති පරම අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව මෙම නිලධාරීන් හා සේවකයන් උදෙසා ගිණුම් කරවීම සඳහා මේ ප්‍රදේශවල විශේෂ චිත්‍රපට දර්ශන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ද පැවැත්වේ. මැලේරියා රෝගය වැළඳුනවිටදී සෞඛ්‍ය සේවා මගින් තමන්ට ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂාව නොසලසන ලදැයි මොවුන් පැවසීම වික්‍රාන්තියකි.

ප්‍රදේශයේ සියළුම වෛද්‍ය ආයතනවලදී හා ප්‍රජා සංවර්ධන නිලධාරීන්ගේ හා මහවැලි මණ්ඩලයේ වෙනත් නිලධාරීන්ගේද සහාය ඇති ජනාවාසවලින් තෝරාගත් ස්වේච්ඡා සේවකයන්ගෙන් යුක්ත ස්වේච්ඡා ප්‍රතිකාර මධ්‍යස්ථානවලදී මැලේරියා රෝගයට ප්‍රතිකාර කරනු ලැබේ.

සේවකයන්ට හා ජනාවාසීන්ට ඔවුන්ගේ නිවෙස්වලට බෙහෙත් ඉස්වා ගැනීමට හා රෝග නිවාරණ බෙහෙත් ගැනීමට ඇති අවශ්‍යතාවය අවබෝධ කරවීම සඳහා සමාජයේ පහලම මට්ටමේදී සම්මන්ත්‍රණ හා සමූහ සාකච්ඡා පැවැත්වීමට මැලේරියා මර්ධන ව්‍යාපාරය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපන කාර්යාංශය සමඟ උනන්දුවකින් යුතුව කටයුතු කරයි.

මැලේරියා රෝගය එතරම් දරුණු ලෙස නොව සාමාන්‍ය වශයෙන් වැළඳුන විටදී පවා, සේවකයන්ට මිනිස් දින 5 ක් අහිමි වියහැකි බව සටහන් කරගැනීම වැදගත්ය. රෝගය ආකූල වුව හොත් හෝ දරුණු ලෙස රෝගාකාරවීම හෝ සිදුවුවහොත් මීට වඩා වැඩි දින ගණනක් අහිමි විය හැකි අතර, වැඩ ඉලක්ක මුදුන්පත් කරගැනීමට අපහසු වනු ඇත.

කඩිනම් මහවැලි යෝජනා ක්‍රම ප්‍රදේශයේ මැලේරියා මර්ධන කටයුතු ප්‍රකර්ෂවත් කිරීම සඳහා මුදල්, භාණ්ඩ හා සේවා සැපයුම් හා ප්‍රවාහණ සේවා මෙන්ම නිලධාරීන්, සේවකයන් හා ජනාවාසීන්ගේද පූර්ණ සහයෝගය ලබාදුනහොත් මෙම යෝධ සංවර්ධන ව්‍යාපාරයට මැලේරියා රෝගයෙන් බාධා ඇතිවේ යයි විශ්වාස කිරීමට කිසිදු හේතුවක් නැත.